

Értékelő kutatás

Miért van szükség értékelő kutatásra?

A folyamatosan és gyorsan változó külső feltételrendszer kihívásaira rugalmas válaszokat kimunkálni igyekvő döntéshozók innovatív lépéseinek, új projektjeinek létjogosultságát független értékelő kutatások támaszthatják alá megfelelő módon, és ilyen kutatások segíthetik a programok „finomhangolását” vagy adekvát reformját. Az innováció megálmodóinak természetes elfogultsága, elkötelezettsége torzíthatja az eredmények belső, saját értékelését. Ilyenkor a *teljes fejlesztő folyamat hibás feltevések alapján folytatódik*, vagyis olyan modell replikálására törekcsenek, amely a valóságban nem, vagy nem teljesen vált be.

Különösen nagy tétje lehet az értékelő kutatásoknak egy olyan válságos időszakban, amikor a rendelkezésre álló, egyre szűkülő források optimális elosztása, ezzel párhuzamosan megfelelő fejlesztési stratégiák kidolgozása egyes társadalmi csoportok számára a túlélést, távolabbi célkitűzésékként pedig a talpraállást és a fejlődést teszi lehetővé. További, a szociális, egészségügyi és oktatási projektek értékelésében mérvadó szempont, hogy akkor számíthatunk a különböző társadalmi csoportok egymás iránti szolidaritására, ha a tervezett fejlesztések során szem előtt tartjuk a méltányosságot, a *társadalmi igazságosság* legfontosabb alapelveit: az érintettek bevonását, az információk megosztását, a döntéshozói torzítások kiszűrését, valamint a be nem vált döntéseket korrigáló mechanizmusok beépítését.

Az értékelő kutatás során szisztematikusan, az értékelésben érintettek számára is követhetően, átláthatóan és érthetően alkalmazott tudományos módszerek segítségével felmérjük az adott program tervezésének, megvalósulásának minőségét, a fejlesztés hatásait. Az értékelő kutatások egyik célja tehát az elszámoltathatóság biztosítása, annak a kérdésnek a korrekt megválaszolása, hogy a fejlesztésre szánt összegeket valóban a lehető legjobban költötték-e el, a döntések eredményeképp valóban javult-e a kiinduló helyzet? Másfelől minden értékelő kutatástól elvárható, hogy részletes információkat adjon a megbízóknak és más érintetteknek, hogyan fejleszthetik tovább saját projektjüket. Végül, az eredmények közzététele segíti a hatékony innováció kiterjesztését, megismétlését.

Nemzetközi és hazai tapasztalatok szerint a színvonalas és szakmailag megalapozott értékelő kutatás elvégzésének egyik gyakori akadálya, hogy nem mindig könnyű a szükséges forrásokat előteremteni. Problémát jelenthet továbbá a folyamat felett gyakorolt politikai kontroll – egy ilyen beavatkozás az értékelő munkát pusztán látszat-tevékenységgé degradálja. Gyakran ettől eltekintve sem hasznosulnak azonban maradéktalanul az értékelő kutatások eredményei, aminek okát több szerző abban látja, hogy az értékelők nem fordítanak kellő figyelmet a megbízó(k), kliensek és a kutatók közötti alapvető érdekközösség hangsúlyozására, a kutatási folyamat és az eredményeik kommunikációs vetületeire. Így azután nem sikerül a megbízót az eredmények érvényességéről és gyakorlati hasznosíthatóságáról meggyőzni. Megeshet, hogy nem tudják jól kezelni a felek közötti esetleges kulturális különbségeket, vagy nem figyelnek eléggé arra, hogy a kapcsolattartásnak, visszacsatolásnak a kutatási projekt során folyamatosnak kell lennie.

A SZINEK célkitűzése, hogy költséghatékony, szakszerű, értelmű, az elkötelezettségeket tiszteletben tartó, de független módon segítse az innovatív lépések értékelését.

Forrás webcím: http://szocialismunka.btk.pte.hu/hu/tartalom/ertekelo_kutatas